

MŪHIANO WA WENDO

Lesoni 7 ya Augusti 15, 2026

"Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtĩkio, na kĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani." (1 Akorinitho 13:13, NIV)

1 Akorinitho 13 yũĩkaine ta “gĩcunjĩ kĩa wendo.” ndĩ taũraga wendo wa ikeno o cia thĩ, no nĩ mũthemba wa wendo mũrikĩru: wendo wĩna ũngai.

Paŭlũ na njĩra njega atarĩirie ũrĩa tũngĩonania mĩtũrĩre-inĩ iitũ wendo wa Ngai ũrĩa ũitĩrĩrio ngoro-inĩ ciitũ (Arom. 5:5).

Wendo nĩguo hinya ũrĩa ũtwarithagia ciĩko ciitũ cioothe, gĩtũmi gĩa ciĩko iria twĩkaga kũguna arĩa tũkuruhanaga nao.

MŪHIANO WA WENDO

**Ūnene wa
wendo**

Mũtugo wa wendo

**Kũmĩrĩria kwa
wendo**

**Njĩra ĩrĩa
njega
makĩria**

**Ūrĩa
wendo
wĩkaga**

**Ūrĩa
wendo
ũ-
tekaga**

**Mbica
ya Jĩsũ**

**Wega ũrĩa
mũnene**

ŨNENE
WA
WENDO

NJĪRA ĪRĪA NJEGA MAKĪRIA

“No rĩrĩ, mwĩriragĩriei iheo iria irĩ bata mũno.” (1 Akorinitho 12:31)

Nĩ wendo wa mũthemba ũrĩkũ Paŭlũ aronania thĩiniĩ wa 1 Akorinitho 13, na nĩkĩ ũkĩrĩte iheeo iria ingĩ ciothe cia kĩroho? (1 Akor. 12:31-13:3)

Na kĩ-Greek nĩ kũrĩ ciugo cigana ũna citaũraga wendo. Paŭlũ athuraga *agape* (ũtenyendete, ũtarĩ gĩthimi, na nĩ wendo ũngĩrorithanio, ũcaragia tu wendi-mwega wa endwa mendetwo), nĩ ũmwe na ũrĩa Johana ahũthĩrĩte rĩrĩa oigaga atĩ “Ngai nĩ wendo” (1 Johana 4:8).

Gũtirĩ kĩheeo kĩa roho kĩ bata kĩngĩkorwo gĩtirutithagio wĩra gĩtekĩrĩtwo hinya nĩ wendo ta ũyũ. Kwaria ma, ciĩko ciitũ ciothe na meciria ciagĩrĩrwo kũgwatithanio na *wendo wa agape*.

Jĩsũ atũheaga mũkana atĩ, nĩũndũ wa waganu, wendo ũtuĩkaga mũhehu. (Mathayo 24:12). Tũtiagĩrĩrwo gwĩtĩkĩria ũndũ ũyũ ũhanĩke kũrĩ ithuĩ, mĩciĩ-inĩ itũ, ona kana makanitha-inĩ maitũ.

MĨTUGO YA WENDO

ŪRĪA WENDO WĪKAGA

“Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩrĩio. Wendani ndũrĩ rĩtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngĩĩguna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩĩrĩio. Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũũru, no nĩũkenagĩra ũhoru wa ma. Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ ciothe, na ũgetĩkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩgagĩrĩra hĩndĩ ciothe. o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.” (1 Akorinitho 13:4-7)

Gũkirĩrĩria

makrothymeō: roho
mũraihi, gũkirĩrĩria,
mũkirĩrĩrĩria

**Kuonania ũkĩrĩrĩria na
gũkirĩrĩria mahĩtia ma
arĩa angĩ**

Tha

jrēsteuomai : gĩko kĩa
wohanĩri

ũri tha na nĩ tha nyingĩ

Gũkenera ma

synjairō: kuonania tha,
gũkenenerera

**ũkenagĩrĩra kũhe hinya
arĩa arĩa manyitanagĩra
na ma**

**Gũkirĩrĩria
maũndũ mothe**

stegō: kũhumbĩra na
gũkira (gũkirĩrĩria na
ũhoreri)

**ũhithaga na ũgakira igũrũ
rĩa maũru ma arĩa angĩ,
ũtekũmaguũria**

**Wĩtĩkagia
maũndũ mothe**

pisteuō: kũgĩa na wĩtĩkia,
kũmũhe ngatho, kwĩhoka

**ndũtuanagĩra, no nĩ
ũheanaga ũndũ wa
kweheria nganja**

**Wĩhokaga
maũndũ mothe**

Elpizō: gweterera kana
kwĩhoka

**Wetagĩrĩra ũndũ mwegu
wĩkĩke hĩndĩ ciothe**

**Ūmagĩrĩria
maũndũ mothe**

hypomenō: kũrega,
kũmĩrĩria, kũgĩa na ũũgĩ,
kũhonokia

**Kũmĩrĩria moritũ,
magerio, na mĩnyamaro**

ŪRĪA WENDO ŪTEKAGA

“[...]Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtĩio. Wendani ndũrĩ rĩtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngĩiguna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩtĩrio.[...]” (1 Akorinitho 13:4-7)

Ndũrĩ ũiru

zeloō: mwĩguo ũrahĩahĩa

Ndũiguagĩra ũiru arĩa angĩ
mena iheeo iria ingĩ kana wega

Ndwĩyonanagia

*perpereuomai : gwĩtĩya,
kwĩyoona*

Ndwendaga kũgocwo nĩ
arĩa angĩ

**Gwĩtaka,
kwĩyona**

fysioō: kũimbĩrĩra, gwĩtĩya

Ndwĩyongagĩrĩra maũndũ
matarĩ ho

**Ndũcokagia
ũũru**

asjēmoneō: gwĩka ũũru

Ndũrĩ ciĩko citaringaine na
mĩkĩre mĩega na mĩikaranĩrie

**Ndũcaragia
maũndũ
maguo mwene**

zēteō: gũcaria

ũheanaga kĩrĩa gĩ gĩake
nĩguo wĩkĩre wega arĩa angĩ

Ndũikagĩrĩrio

*paroĩynō : kũnora kĩndũ nĩguo
gĩtuurie, kwambũrũria kana
kũnogia*

Ndũrakaraga naihenya
kana kwĩhithĩra

**Ndwĩciragia
ũũru**

*logizomai : kuoya
mathabu*

Wohagĩra na ũkeherera
mahĩtia marĩa ũronetio

**Ndũkenagĩra
mahĩtia**

*jairō: gũkenera, gũkena,
kana kũigua wega bio*

Ndũkenagĩra mahĩtia, nĩ
ũcaragia
kũmathondekaga

MBICA YA JĪSŪ

“Rĩathani rĩakwa nĩ rĩĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete.” (Johana 15:12)

**Omĩrĩirie kũhũrwo,
irumi, na
kũnyũrũrio
(Mat. 27:27-31)**

**Mũkirĩrĩria
kwa ihinda
iraya**

**Abaragĩrĩra mũndũ
woothe warĩ na
mĩnyamaro**

E tha

**Arutanaga ma na
atekũhithĩrĩra na
agatarĩria**

**Akenagĩrĩra
ma**

**Ndatuĩrĩire
mũtumia ũrĩa
mwĩhia na
amũheire woheri
(Joh 8:10-11)**

**Akuaga
maũndũ
mothe**

**Wehokaga
wĩhokeku wa
Zakayo
(Lk. 19:8-9)**

**Gwĩtĩkia
maũndũ
mothe**

**Aharĩrĩirie athuri
12 marute
“ũmĩceni
ũtarahoteteka”**

**Wĩhokaga
maũndũ
mothe**

**Omĩrĩirie ng’aragu,
kũregwo, ruuo, na
kũnyamario**

**Agakirĩrĩria
maũndũ
mothe**

MŪHIANO WA JĪSŪ

"Rĩathani rĩakwa nĩ rĩĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete." (Johana 15:12)

**Ndacaragia itĩyo,
na atwaranaga na
enyihia**

Ndarĩ ũiru

**Ona gũtuĩka arĩ
Mũthamaki wa thĩ
yothe, ndaigana
kwĩganithia.**

**Ndwĩ
yambatagĩria**

**Erutĩire kūruta
wĩra wothe na
wĩnyihia**

**Ndũrĩ
mwĩyambarario**

**Andũ othe
amakuaga na
gĩtĩyo na ũthingu**

**Ndũrĩ
macokio
mooru**

**Ekaga wendi wa
lthe hĩndĩ ciothe
(Jn. 6:38)**

**Ndacaragia o
maũndũ make
mwene**

**Ona rĩrĩa
mamũthirie,
acokirie ona gĩtĩyo
(Joh 18:22-23)**

Ndaikagĩrĩrio

**Oririe kwoherwo
kwa arĩa
mambanĩrio nake
(Lk. 23:34)**

**Ndeciragia
ũũru**

**Akũmire
Mafarisao arĩa
matarĩ na kĩhoto
(Mt. 23:27-28)**

**Ndakenagĩra
waganu**

KŪMĪRĪRIA
KWA
WENDO

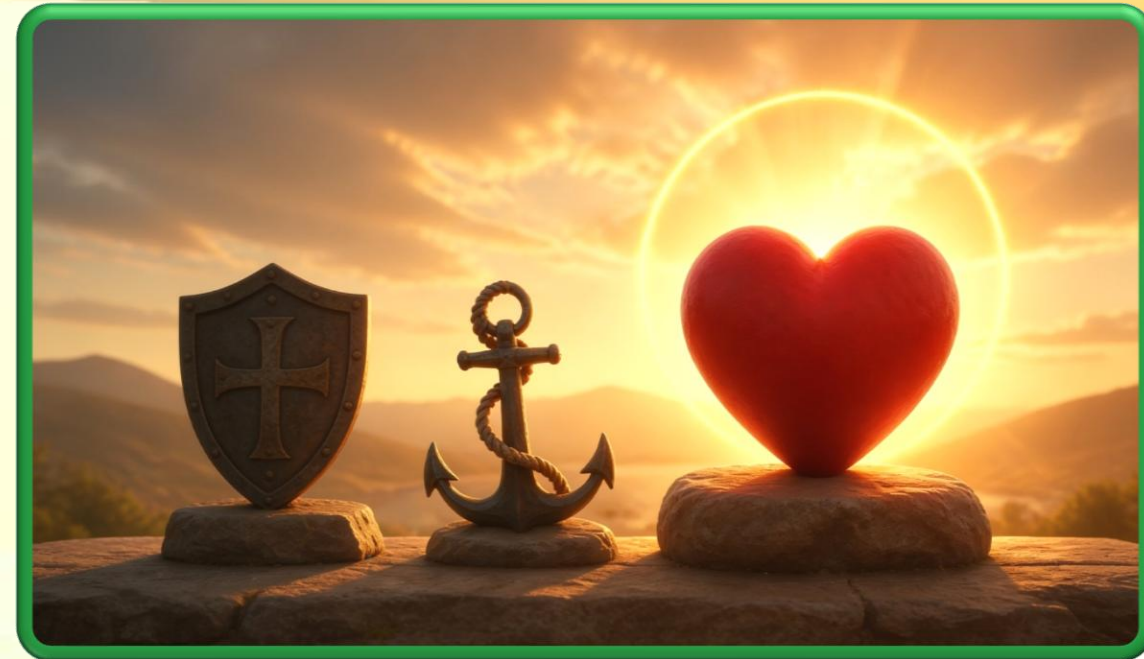

WEGA ÛRĨA MŪNENE MAKĨRIA

"Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtĩkio, na kĩĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ãrĩa mũnene wamo nĩ wendani." (1 Akorinitho 13:13)

Akorinitho monanagia nginya na mwĩiguĩre wao ãrĩa wendo ũtekaga: marĩ na ũiru; etĩii; atũhũ; mekaga cĩiko njũru;marĩ eyendi; arakari na ũhũthũ; marĩ na wĩĩ; na magakirĩrĩria waganu.

O ta o, no mũhaka tũtiganĩrie maũru maya na twĩhotore thĩiniĩ wa mawega ma wendo, ta ãrĩa Paũlũ atũrutaga, nĩguo tũtũmĩre iheeo cia kĩroho na wagĩrĩru. Atwĩtaga o rĩngĩ tũnyitanĩre na mawega mangĩ merĩ: wĩtĩkio na mwĩhoko.

Rĩrĩa Jĩsũ agooka, wĩhia nĩ ũgathira, naithuĩ nĩtũgakenerera ũtũũro ũtathiraga hamwe Nake. Ningĩ, ũrathi, thiomĩ, ona iheeo ingĩ, hamwe na wĩtĩkio na mwĩhoko, citikabatarania rĩngĩ. No wendo ũgatũũra tene na tene(1 Akorinitho 13:8).

“Ngai nĩ wendo. Wendo wa Ithe na wa Mũriũ nĩ ũgooci kũrĩ mwĩtĩkia wothe. Kiugo kĩa Ngai nĩ ng’enda ĩrĩa kũmĩhĩtũkĩra wendo wa ũngai ũneanagwo kwĩ mũndũ. Ma ya Ngai nĩyo ndaraca ĩrĩa ũũgĩ ũkinyĩrĩkaga. Roho Mũtheru ũheagwo mũndũ ũrĩa arĩ mũrũgamĩrĩri ũrĩa ũrutaga wĩra anyitanĩire na aruti wĩra aũngai. Īgarũraga meciria na mũtugo, ĩkahotithia mũndũ kũmĩrĩria ta arona ũrĩa We ũtonekaga. Wendo mũkinyanĩru ũkenagĩrĩrwo rĩrĩa tu wahĩtũkĩra wĩtĩkio-inĩ wa ma na wamũkĩri wa Roho Mũtheru.”